

Atelier D.
KRANT

verschijnt onregelmatig - oplage 1000 exemplaren - nummer 9 - december 2003

presenteert het

Beleidsplan

Ontstaans- geschiedenis

Atelier D. komt voort uit Theatergroep Carrousel. Vanaf 1992 maakte de tweekoppige artistieke leiding van Carrousel (Matin van Veldhuizen en Marlies Heuer) voorstellingen vanuit de vrouwelijke perceptie. Er werden belangwekkende vrouwenrollen gecreëerd (door het schrijven van eigen teksten of het bewerken van literatuur en repertoire) en er werd gespeeld met identiteit en beeldvorming. De aanvraag van Theatergroep Carrousel voor de Cultuurnota 2001-2004 werd niet gehonoreerd. In haar advies had de Raad voor Cultuur echter aangegeven dat zij Atelier Delphine, onderdeel van het beleidsplan van Carrousel, een noodzakelijke aanvulling op het theaterbestel vond. Naar aanleiding hiervan verzelfstandigde Atelier Delphine en heeft de toenmalige staatssecretaris Van der Ploeg gekozen voor een herstelactie.

Aangezien de cultuurnota inmiddels afgerond was en het ministerie zelf geen inhoudelijke beoordeling kon uitvoeren, werd samenwerking gezocht met het Fonds voor de Podiumkunsten. Een commissie van het toenmalige FPK heeft een nieuw beleidsplan beoordeeld en voor drie jaar (2002-2004) gehonoreerd vanuit geormerkte middelen die door OC&W ter beschikking werden gesteld. Op basis van activiteitenplannen, jaarverslagen en evaluatiegesprekken heeft het FAPK de toegekende subsidie jaarlijks aan Stichting Atelier Delphine verstrekt.

Gender en generatie(s)

Net als op zoveel andere terreinen in Nederland bestaat ook in de theaterwereld een scheve verhouding tussen mannen en vrouwen wat betreft kansen op de arbeidsmarkt, carrièreperspectief en honorering. Daarom ligt het begrip 'gender' ten grondslag aan de doelstelling van Atelier D.: de versterking van de positie van vrouwelijke theatermakers in Nederland. Door artistiek-inhoudelijke begeleiding te bieden in allerlei vormen, steunt en stimuleert Atelier D. die makers. Er is bovendien aandacht voor de ontwikkeling van hun toekomstvisie en hun loopbaan door middel van coaching. De activiteiten van Atelier D. hebben aantoonbaar de doorstroom van (jonge) vrouwelijke theatermakers gestimuleerd (zie toelichting trajecten theatermakers).

In de filosofie die ten grondslag ligt aan het werk van Atelier D. is gender niet alleen belangrijk op het niveau van

Om onze doelstelling te bereiken hebben we in ons tweejarige bestaan een groot aantal structureel met elkaar samenhangende activiteiten ontwikkeld: Atelier D. biedt artistiek-inhoudelijke ondersteuning aan vrouwelijke theatermakers en auteurs, produceert kwalitatief hoogwaardige voorstellingen en presentaties, organiseert salons waar kunstenaars van verschillende disciplines elkaar ontmoeten en ideeën uitwisselen, initieert (inter)nationale samenwerking, onderhoudt en verbreedt een (inter)nationaal netwerk, presenteert makers op een (inter)nationaal podium en publiceert de Atelier D. Krant.

Dankzij onze bijzondere doelstelling en gerichte activiteiten heeft Atelier D. in de afgelopen twee jaar als theateratelier een unieke positie opgebouwd in het Nederlandse theaterbestel. Een positie die haar duidelijk onderscheidt van bijvoorbeeld productiehuisen en werkplaatsen.

"Atelier D. is het eerste theateratelier in Nederland. Een atelier biedt ruimte. Ruimte om de wensen en dromen van de makers te verwezenlijken. Ruimte voor nieuwe initiatieven en impulsen zonder logge afspraaksystemen.

Werkvoorstellingen moeten op korte termijn realiseerbaar zijn. Afspraken moeten acuut worden geconcretiseerd. We willen geen wachtlijsten.

Een atelier is niet alleen een open

huis en een huis voor de makers, maar ook een plaats om ideeën en impulsen te laten ontstaan en te ontwikkelen. Een werkplek waar ook plaats is voor de interessante mislukking. Een plaats waar makers elkaar ontmoeten, inspireren en bekritisieren. Een plaats waar makers zich kunnen uiten, die hen vrij laat denken, hun potentie en kracht verstevigt en uiteindelijk doorstroming zal bevorderen. Een plek waar gefantaseerd, gedacht en gediscussieerd kan worden. Waar makers zelf hun Atelier D. Krant kunnen volschrijven. Waar zij vormgevers en schrijvers ontmoeten en waar verschillende kunst disciplines kruisbestuiven. Waar jonge, beginnende makers oudere ervaren makers ontmoeten, om advies kunnen vragen en mee kunnen samenwerken. Waar oudere makers niet uitgerangeerd zijn. Een plaats die belangrijk is voor alle makers die met hart en ziel van theater houden. Die doelgericht aan hun toekomst werken en zorgen dat theater de maatschappij reflecteert en daardoor onmisbaar wordt in diezelfde maatschappij. Theater dat publiek creëert en geen publiek dat theater creëert. Theater dat niet alleen ontspant en vermaakt, maar mensen aan het denken zet. Theatermakers die individueel maar ook met elkaar zoeken naar nieuwe vormen om uiting te kunnen geven aan hun talent en creativiteit."

Matin van Veldhuizen

WAAR- OM Atelier D. ?

Het Beleidsplan 2005-2008

Doelstelling en positie

Atelier D. is een atelier voor theater, gender en literatuur, met als belangrijkste doelstelling de verbetering van de positie van verschillende generaties vrouwelijke theatermakers in Nederland. Verhoging van de kwaliteit van hun werk, begeleiding van hun artistieke ontwikkeling en verdere doorstroming staan centraal in ons theateratelier.

de positie van de vrouwelijke theatermakers, maar ook op het niveau van de tekst en het schrijfsproces. Het op de voorgrond plaatsen van het werk van vrouwelijke theatermakers en auteurs kan licht werpen op nieuwe theatrale tradities, nieuwe thematiek, nieuwe opvattingen van theatraaliteit.

Bovendien leidt een kritisch inzicht in de werking van vrouwelijkheid en mannelijkheid in stereotype voorstellingen, teksten en enceneringen tot vernieuwend theater. De artistiek-inhoudelijke begeleiding van Atelier D. is erop gericht de makers in het schrijf- en repetitieproces bewust te maken van gender en beeldvorming. We vinden het van essentieel belang dat er teksten worden geschreven waarin belangwekkende vrouwenrollen worden gecreëerd.

Daarnaast brengt Atelier D. verschillende generaties met elkaar in aanraking. Makers uit alle richtingen en met diverse culturele achtergronden ontmoeten elkaar voor artistiek-inhoudelijke begeleiding, kritische gesprekken en wederzijdse inspiratie: Annemarie Prins ontmoet Annechien Koerselman (zie toelichting trajecten theatermakers). Deze ontmoetingen tussen de generaties versterken de continuïteit in de theaterpraktijk, verhogen de artistieke kwaliteit van producties, en verstevigen de positie van theatermakers.

Een ander speerpunt van Atelier D. is de relatie tussen gender en etniciteit. Zwarte en witte vrouwen stuiten op dezelfde gevestigde machtsverhoudingen binnen de theaterwereld.

Daarnaast zijn er grote verschillen tussen de positie en het leven van deze vrouwen onderling. Dit thema sluit aan bij hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen: juist nu zijn gender en etniciteit van groot maatschappelijk belang voor culturele diversiteit in Nederland, integratie, emancipatie van (jonge) allochtone vrouwen en verandering van de seksistische vrouwbeelden die in veel culturen heersen.

Onze aandacht voor dit thema heeft onder andere geleid tot de organisatie van een meidenschrijfworkshop voor schrijvers met verschillende culturele achtergronden (zie 'Meidenschrijfworkshop').

Uiteraard is het belang van gender en generatie ook zichtbaar in de functie en loopbaan van artistiek leider Martin van Veldhuizen. Van Veldhuizen kan bogen op een belangwekkende carrière als toneelschrijver en bewerkster van klassieke teksten. Ze bewerkte 'onspeelbare' repertoirstukken met interessante vrouwenrollen tot toegankelijke producties voor een groot publiek, zoals *Candida* en *Mrs. Warren*. In *Hedda Gabler*, *Wachten op Godot* en *Tramlijn Begeerte* speelde Van Veldhuizen met identiteit en beeldvorming. Verder is Van Veldhuizen de auteur van onder andere *Jane*, *Dorothy Parker*, *Affaire B.*, *Leven van een Lady*, *Eten*, *Duitse Letters*, *Het portret van Dorian Gray* en *Wolven en Bell*. Zij vertaalde en bewerkte onder meer *Abigail's Party* van Mike Leigh en *The Importance of Being Earnest* van

Oscar Wilde. Als regisseur en artistiek leider van Theatergroep Carrousel (1992-2001) en nu van Atelier D. geeft zij haar vijftiengjarige ervaring en interesse in gender en beeldvorming door aan andere (jonge) (vrouwelijke) theatermakers.

Organisatie

Atelier D. is een kleine, doelgerichte organisatie. Aan het atelier zijn vier vaste medewerkers verbonden: Martin van Veldhuizen, artistiek leider; Saskia Roggeveen, zakelijk leider; Judith Wendel, dramaturg; Daphne Richter, productie leider. Daarnaast werken we met een pool van freelance medewerkers: Ina Veen (voormalig artistiek coördinator bij RoTheater en Toneelschuur), voorstelingsbezoeker en scout van jong talent; Marketingbureau Mooren, publiciteit en publiekswerving; Inke Berbee (Bureau Berbee), verkoop van voorstellingen; Loes Gompes (journalist en dramaturg); Rina Vergano (vertaler); Cecile Brommer (dramaturg); Sanne Peper (fotograaf); Marc Warning (decorontwerper en grafisch vormgever); Carly Everaert (decor- en kostuumontwerper); Christien Franken (tekstbureau Melusine); Frits van Driel (vormgever).

Infrastructuur

Carrousel had in de afgelopen 30 jaar een grote collectie decors, licht, kostuums en rekwisieten opgebouwd. Deze infrastructuur is binnen Atelier D. behouden gebleven. We hebben het theateratelier, inclusief het kantoor, met deze materialen ingericht. We maken er gebruik van bij de salons en werkvoorstellingen en ook in onze (co)producties. De infrastructuur wordt niet alleen door Atelier D. zelf gebruikt, maar staat ook ter beschikking aan alle bij ons aangesloten makers en derden. Daarnaast heeft Atelier D. het publieksbestand van Carrousel overgenomen.

Archief

Van meer dan 100 theatermakers hebben we (met toestemming) een archief aangelegd. Daarin opgenomen zijn regisseurs, schrijvers, vormgevers, mimespelers, choreografen, dansers, acteurs, filmmakers, beeldend kunstenaars en dramaturgen. Het bestand breidt zich nog dagelijks uit. Zo blijven de diversiteit en actualiteit van ons archief gegarandeerd. In het archief bevindt zich van iedere maker een curriculum vitae, een ingevulde vragenlijst met onder andere toekomstvisie, fascinaties, activiteiten en wensen ten aanzien van hun werk en Atelier D., en programma's en recen-

sies van hun voorstellingen. Op deze manier hebben we een duidelijk inzicht in de wensen en behoeftes van de makers. Bovendien brengen we via deze informatie regisseurs, producenten, beleidsmakers etc. met de makers in contact.

WAT hebben we gedaan?

- Artistiek inhoudelijke begeleiding -

Persoonlijk traject en (co)producties

Het artistiek-inhoudelijke gesprek ligt aan de basis van alles wat Atelier D. doet. De behoefte van makers om over hun werk te praten is groot; plaatsen om dat gesprek te voeren zijn schaars. Vaak ervaren theatermakers dat tijd, continuïteit en expertise ontbreken om in een breder verband gesprekken te voeren over het artistieke proces, de artistieke ontwikkeling, engagement en de positie van kunst in onze samenleving.

We worden door makers uit het hele land benaderd voor het (co)produceren van voorstellingen, begeleiding bij het ontwikkelen van een toneeltekst, advies bij repertoire en casting, toetsen van ideeën, het ordenen van plannen, zoeken naar (co)producenten en hulp bij het opstellen van een begroting, subsidieaanvraag of publiciteitsplan. Iedere maker zit in een andere fase, heeft een andere positie en andere behoeftes. We kijken naar passie, talent, gedrevenheid en visie, en bepalen op basis daarvan of we de maker begeleiden. Onze begeleiding beperkt zich niet tot een gesprek of een productie, maar volgt een traject van jaren.

Dat laatste onderscheidt ons van de meeste productiehuisen en werkplaatsen: we volgen en begeleiden makers voor een langere periode met verschillende projecten. Atelier D. werkt samen met productiehuisen voor (co)producties, en productiehuisen sturen op hun beurt mensen door naar

Atelier D.

In ons korte (tweejarige) bestaan hebben we een groot aantal theatermakers begeleid, en als (co)producent vier voorstellingen geproduceerd en er twee ondersteund. Hieronder volgt een korte toelichting, waarbij we tevens aangeven wat de dwarsverbanden zijn tussen de verschillende activiteiten van Atelier D. BIRGITTA HACHAM wil vanuit het theatercircuit waarin ze werkt doorstromen en haar werk aan een breder publiek tonen. Haar Zweeds-Algerijnse achtergrond en haar veelzijdigheid (schrijver, performer) maken haar tot een opvallend theatermaker. Atelier D. produceert haar stuk *Hotel Sonja*, vraagt Moniek Merckx (die op haar beurt graag een kant-en-klaar stuk wil enceneren) voor de regie en publiceert de tekst in *Atelier D. Krant* nr. 3. Ze wordt opgemerkt: het stuk wordt vertaald in het Tsjechisch en gepubliceerd in het Tsjechische tijdschrift *Svet A Divadlo*. Toneelgroep Amsterdam toont interesse en Hacham krijgt het verzoek om nieuwe teksten te schrijven. Haar bekendheid in het gevestigde circuit is gegroeid. Het persoonlijke traject met Hacham is vervolgd. We begeleiden de totstandkoming van haar tekst *T'nL*, en zet maatk deel uit van de Nederlandse afvaardiging naar de International Women Playwrights Conference in Manilla. In dat kader laten we *Hotel Sonja* vertalen en uitbrengen in de serie *Toneel in Vertaling*.

ANNECHIE N KOERSELMAN is een jong en talentvol theatermaker die een eigen tekst wil regisseren.

Atelier D. begeleidt en produceert daarom *Tranquillizers*. De voorstelling wordt door pers en publiek enthousiast ontvangen. Naar aanleiding van *Tranquillizers* regisseert ze een tekst van Annemarie Prins bij Huis aan de Amstel. Ook doet ze een regie bij Toneelgroep Oostpool. Atelier D. blijft bij Koerselman betrokken: we produceren haar nieuwe voorstelling *Blauwbaard*, met Maureen Teeuwen, Marcel Faber en studenten van de Toneelschool. De première zal plaatsvinden in oktober 2004 tijdens het Cement Festival en gaat daarna op tournee. *Blauwbaard* wordt geproduceerd in samenwerking met Productiehuis Brabant.

NIENKE ROOIJAKKERS is een theatermaker die al tien jaar met succes literair toneel maakt. Nadat haar aanvraag voor *Naar de Vuurtoren* van Virginia Woolf door het FAPK was gehonoreerd, vraagt zij ons om artistiek-inhoudelijke, zakelijke en productionele begeleiding. Haar passie voor Woolf en onze expertise op dat gebied sluiten perfect op elkaar aan. Hoge bezoekersaantallen wijzen erop dat er nog steeds veel animo bestaat voor literair toneel ('drie sterren' voor *Naar de Vuurtoren* in *de Volkskrant*).

ANNEMARIE PRINS is een theatermaker die zich allang bewezen heeft, maar nog steeds het experiment zoekt en zich voortdurend vernieuwt. Ze schrijft teksten en draagt daarmee bij aan het creëren van nieuw repertoire voor vrouwelijke acteurs en ze werkt met jonge makers. Atelier D. volgt bij *Pikkepoezewals* het repetitieproces en

publiceert de tekst in *Atelier D. Krant* nr. 6, die aan alle bezoekers van de voorstelling wordt uitgedeeld (een coproductie met de [NES]theaters). CARLA MULDER vraagt Atelier D. om ondersteuning bij de Parade-voorstelling *Doorgefokt*, die ze maakt in samenwerking met Alex d'Electric. Deze maatschappelijk geëngageerde voorstelling brengt onderwerpen die ons na aan het hart liggen met veel humor onder de aandacht van een groot publiek, zoals vooroordelen ten aanzien van andere culturen en de rolpatronen van mannen en vrouwen. Carla Mulder bereikt met deze succesvolle voorstelling een groter, nieuw publiek. Daarnaast wordt Linda Eijssen, die de kostuums voor *Tranquillizers* ontwierp, op ons advies toegevoegd als kostuumontwerper, waarmee ook zij haar werk aan een groter publiek kan tonen. Bovendien doet zij de vormgeving voor Carla Mulders volgende project. SIGRID WOUTERS wordt in de persoon van Cecile Brommer dramaturgisch ondersteund door Atelier D. De voorstelling *Super Heroin Number One* die zij maakt met haar Theatergroep Woensel-West en Plaza Futura is een typisch voorbeeld van 'kunst in de wijken'. De voorstelling komt tot stand in samenwerking met de bewoners van een achterstandswijk in Eindhoven.

Werkvoorstellingen en presentaties

Naast de coaching van vrouwelijke theatermakers en de (co)producties biedt ons theateratelier makers de gelegenheid te experimenteren, hun ideeën te toetsen en deze in een pril stadium aan vakgenoten te presenteren. Daartoe organiseert Atelier D. werkvoorstellingen en lezingen van nieuwe stukken. Werkvoorstellingen zijn voor publiek toegankelijk en we nodigen ook programmeurs, subsidiënten, producenten en beleidsmakers uit teneinde verdere naamsbekendheid en doorstroom van deze makers te bewerkstelligen.

- Ontmoeting en uitwisseling -

(Internationale) netwerken en samenwerkingsverbanden

Het is voor ons van groot belang om met zoveel mogelijk instellingen op het gebied van theater samen te werken en ons netwerk uit te breiden en te verstevigen. We zijn ondermeer in gesprek met DasArts; Het Gasthuis; Huis van Bourgondië; Vlaams Theater Instituut;

Stadsschouwburg Amstelveen; [NES]theaters; Theater Instituut Nederland; Oostpool; de Toneelschuur; Generale Oost; het Veemtheater; Cultuurfonds Mama Cash; Carrières en Barrières in de Kunsten; Kunst en Zaken; Muze.nu; het LiraFonds; Informal European Theatre Meeting (twee conferenties per jaar); Reenote Klett (Duitsland); Kosmos (Oostenrijk); Women Playwrights International; Mieke Kolk (Universiteit van Amsterdam); the Magdalena Project (U.S.A.); Raquel Araujo (Mexico); Federatie van Kunstenaarsverenigingen; Uitgeverij International Theatre & Film Books; Vereniging van Nederlandse Theatergezelschappen; RoTheater; Kunsten '92; Productiehuis Brabant; Huis aan de Amstel.

Deze samenwerkingsverbanden kunnen gericht zijn op (co)producties, loopbaanbegeleiding van vrouwelijke theatermakers, netwerken, uitwisseling van kennis en expertise of publicaties.

Salons

Atelier D. heeft het begrip 'salon' nieuw leven in geblazen. De salons zijn niet alleen bedoeld voor ontmoeting, maar hebben ook een artistieke inhoud en zijn thematisch opgebouwd.

Voor vorm en inhoud van de salons vragen we (beeldend) kunstenaars, die zo de gelegenheid krijgen hun werk te tonen. De samenstelling van genodigden (vrouwen, mannen, aangesloten en niet aangesloten makers) wisselt per salon en is afhankelijk van thema en vorm. Per keer zijn er 50 tot 100 gasten (de verzoeken voor een uitnodiging gaan dit aantal altijd ruim te boven). Er wordt gegeten, gediscussieerd, genetwerkt, er worden nieuwe contacten gelegd en er ontstaan nieuwe samenwerkingsverbanden. Atelier D. organiseert twee salons per jaar, in eigen huis. Elke salon is een productie op zich.

De eerste salon, *Gevallen Ridders*, werd vormgegeven door kunstenaarscollectief YAW. De ontmoeting van makers en de kennismaking met ons theateratelier stond centraal.

De *Gendersalon* werd vormgegeven door Carly Everaert, die iedere bezoeker op maat kleepte en het begrip 'gender' ter discussie stelde. In *Silent Dinner* scherpte Cilia Erens de zintuigen van de genodigden in een geluidsreis. In december 2003 volgt de *Litteraire Salon* en in februari 2004 de *Meidensalon* (zie 'Meidenschrijfworkshop').

Ons theateratelier is een ontmoetingsplaats waar vakgenoten elkaar zonder productiedwang ontmoeten en ervaringen uitwisselen, en waar nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan. We bewerkstelligen zo de kruisbestuiving tussen alle theaterdisciplines.

Publiciteit

Onze positie in het veld en de aard van ons werk vereisen dat ons theateratelier zowel bekend is bij het publiek, als bij makers en instellingen.

Daarom maken we in duidelijk herkenbare huisstijl via onze website, de krant, affiches, programma's en persberichten onze activiteiten bekend. Hiermee hebben we in korte tijd grote naamsbekendheid opgebouwd. Marc Warning is verantwoordelijk voor de vormgeving van al onze publicaties. Sanne Peper is onze huisfotograaf. Voor de salons vragen we steeds een andere fotograaf, teneinde het werk van verschillende fotografen te tonen en te promoten.

Bureau Alex Mooren maakt bij ieder project een specifiek marketingplan om een optimaal publieksbereik te garanderen.

Op www.atelierd.nl is informatie te vinden over de voorstellingen, salons, werkvoorstellingen, presentaties en publicaties, met links naar verwante instellingen.

Literatuur

In ons theateratelier besteden we nadrukkelijk aandacht aan de literaire kant van het theater. Makers en schrijvers vragen met grote regelmaat om begeleiding bij het schrijven en ontwikkelen van toneelstukken. Zij vragen advies over repertoire en maken van ons atelier gebruik om hun stukken door acteurs te laten lezen. We publiceren hun werk in onze krant, geven een bundel uit met in het Engels vertaalde toneelteksten (zie 'Presentatie Nederlandse schrijvers in het buitenland') en we organiseren literaire ontmoetingen en workshops. De literaire kant van het theateratelier is uiteraard ook belangrijk in de context van gender en generatie(s). Interessante nieuwe vrouwenrollen komen voort uit de bewerking van reeds bestaande literatuur en het schrijven van nieuwe teksten.

In het najaar van 2003 staan al onze activiteiten in het teken van de literatuur.

Presentatie Nederlandse schrijvers in het buitenland

Centraal in dit literaire najaar staat de Women Playwrights International Conference (WPIC). De zesde editie van deze conferentie vond in november 2003 plaats in Manilla. Rond de 200 toneelschrijvers uit de hele wereld waren aanwezig (onder

meer uit Indonesië, India, de Verenigde Staten, Europa, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, Israël en Egypte). Op het programma stonden keynote speeches van onder anderen Ellen Stewart en Virginia Moreno, presentaties, readings van toneelstukken, voorstellingen, workshops en forums. In het kader van de huidige politieke ontwikkelingen werd veel aandacht besteed aan globalisering en interculturele betrekkingen.

Atelier D. presenteerde vier Nederlandstalige schrijvers en hun werk aan dit internationale gezelschap: Esther Gerritsen met *Huisvrouw*, Birgitta Hacham met *Hotel Sonja*, Marijke Schermer met *Klei* en Pascale Platel met *De koning van de paprikachips*. Atelier D. geeft met de presentatie van deze vier auteurs een blauwdruk van de huidige ontwikkelingen in het Nederlandse theater. De gekozen auteurs bestrijken een breed spectrum aan stijlen.

Het programma van 'Atelier D. omvatte de volgende onderdelen:

- een introductie van het Nederlands/Vlaams theaterlandschap
- een presentatie van elk stuk in de vorm van een geregisseerde lezing door de aanwezige auteurs
- een videoportret over leven, werk en fascinatie van elke auteur (gemaakt door Pim Holstijn en Katja Harterink en financieel ondersteund door Stichting Mama Cash)
- een 'spoken word performance' van Birgitta Hacham

Tevens werd de bundel *Atelier D. presents 4 playwrights in 2003* gepresenteerd en onder de aanwezigen uitgeleend. Deze bundel is uitgebracht in de serie 'Toneel in Vertaling', in samenwerking met Uitgeverij International Theatre & Film Books (IT&FB), en met financiële steun van het Theater Instituut Nederland, het Vlaams Theater Instituut en het LiraFonds. Onze presentatie en de bundel werden met groot enthousiasme ontvangen. Deze ontmoeting in Azië heeft zowel Atelier D. als de schrijvers veel nieuwe, internationale contacten opgeleverd (onder meer een uitnodiging om in 2004 een workshop te verzorgen in Mexico). De schrijvers hebben bovendien veel inspiratie opgedaan door de kennismaking met vakgenoten uit veel verschillende landen en culturen met diverse politieke achtergronden.

WPI follow-up

In Nederland besteedt Atelier D. aandacht aan de WPIC door middel van *Atelier D. Krant* 'Het dagboek', met de persoonlijke notities van de auteurs, en Litteraire Salon 4, waarin ondermeer het Nederlandse programma van de conferentie wordt gepresenteerd. Ook staat er een vraaggesprek met de schrijvers op het programma. Deze salon draagt een open karakter en is toegankelijk voor schrijvers, dramaturgen, uitgeverij, betrokken fondsen en andere

instellingen.

Esther Gerritsen zal bovendien een artikel schrijven in de *Theatermaker* en er komt een stuk over de WPIC in *Het Parool*.

Dit is een voorbeeld van de wijze waarop Atelier D. allerlei activiteiten op een vruchtbare wijze samenbrengt. Dat is de kern van het theateratelier: productiviteit en effectiviteit.

Meidenschrijfworkshop

In het literaire najaar 2003 organiseren we in samenwerking met [NES]theaters een meidenschrijfworkshop. Het doel van deze workshop is het stimuleren en de doorstroming van nieuw en jong schrijftalent en het bewerkstelligen van uitwisseling tussen jonge en oudere generaties. Meiden die bekend zijn met verschillende cultuuruitingen zoals *hiphop*, *poetry slams* en *spoken word* worden begeleid door Vanessa Beks, Suzanne van Lohuizen, Yolanda Entius en Aafke Heuvink. Tijdens het festival 'Breaking Walls' in november gaven zij een succesvolle eerste presentatie van hun werk. De tweede presentatie zal plaatsvinden tijdens de meidensalon (februari 2004). Professionele acteurs zullen, onder regie, een interpretatie van de teksten op de vloer brengen. Tegelijkertijd worden de teksten gepubliceerd in *Atelier D. Krant* 'De Meiden'.

Uitgeverij: boeken

Atelier D. heeft een eigen uitgeverij: Uitgeverij Atelier Delphine. We produceren samen met Uitgeverij IT&FB de Engelstalige bundel en twee andere boeken staan op stapel. Maaïke Bleeker, dramaturg en theaterwetenschapper, wil haar Engelstalige dissertatie, *The Locus of Looking*, over perceptie in het kijken naar theater, uitbrengen als Nederlandstalig studieboek voor theaterwetenschappers, theatercritici en belangstellenden in het veld. Het boek zal worden uitgegeven in 2004, in de vormgeving van Esther Noyons. Ook coproduceren we met Uitgeverij IT&FB een bundel met theaterteksten van Judith de Rijke.

Uitgeverij: Atelier D. Krant

In ons literaire najaar speelt uiteraard ook de *Atelier D. Krant* een prominente rol. De krant verschijnt onregelmatig in een oplage van inmiddels 1000 exemplaren en is een platform voor verschillende artistieke en literaire uitingen: essays, foto's, toneelteksten en polemie-

ken over theater, kunst en maatschappij. Vaak is de krant een onderdeel van met elkaar samenhangende activiteiten rond een maker of schrijver. *Atelier D. Krant* nr. 4 uit november 2002 bevatte bijvoorbeeld een artikel van Kees Vuyk, dat veel discussie losmaakte en op verschillende theateropleidingen (ook in België) als studiemateriaal is gebruikt. Regiestudenten van Toneelschool Amsterdam hebben op het artikel gereageerd in *Atelier D. Krant* nr. 5 'De reactie'.

Inmiddels hebben we acht kranten uitgebracht, en staan er nog twee op stapel ('Het dagboek' en 'De Meiden'). Door de grote vraag naar de krant, blijft de oplage stijgen.

WAT gaan we doen?

Voortzetting activiteiten

Artistiek-inhoudelijke begeleiding
Gezien in de eefgeloviteit van het theateratelier de afgelopen twee jaar willen we de artistiek-inhoudelijke basisstructuur van activiteiten continueren en uitbreiden. We blijven een 'open huis' waar makers met vragen binnen kunnen lopen en op korte termijn terecht kunnen voor artistiek-inhoudelijke gesprekken, loopbaanbegeleiding en ontmoetingen met andere toneelmakers. Met een aantal van hen is al gesproken over nieuwe producties (Katrin Richter, Vanessa Beks, Birgitta Hacham, Annechien Koerselman). Zij worden voor langere tijd door Atelier D. begeleid.

(Co)producties
Uiteraard willen we zoveel mogelijk makers in de gelegenheid stellen om voorstellingen te produceren. Daarom zullen we hun, ook in de komende kunstenplanperiode, ondersteuning bieden in het werkproces, in de vorm van dramaturgische, artistiek-inhoudelijke, productionele en zakelijke begeleiding. Bovendien zullen we allianties sluiten met een groot aantal coproducenten om zoveel mogelijk al dan niet door fondsen gehonoreerde initiatieven uit te brengen.

Werkvoorstellingen en presentaties
Ook de werkvoorstellingen en presen-

taties worden gecontinueerd. Deze zijn op korte termijn realiseerbaar en zijn steeds gebaseerd op de actualiteit. We zijn hierover in gesprek met een groot aantal makers:

Hedda van Gennep, Annemarie Borsboom, Yolanda Entius, Pim Holstijn en Maartje Nevejan (film-makers), Esther Gerritsen en Birgitta Hacham (schrijvers), Anna Rottier, Marijke Schermer, Judith de Rijke, Teuntje Klinkenberg en Marcelle Meuleman (schrijvers/regisseurs), Karina Holla en Gusta Geleijnse (acteurs/regisseurs), Désiree van der Heijden, Katrin Richter, Victoria Meirik en Alexandra Koch (regisseurs), Isabella Chapel en Jara Lucieer (acteurs), Maaïke Bleeker (Universitair docent Theaterwetenschap) en Janine Brogt (dramaturg/schrijver/vertaler).

Atelier D. Krant

De *Atelier D. Krant* is uitgegroeid tot een zeer belangrijk en succesvol onderdeel van de activiteiten van het theateratelier.

De krant biedt theatermakers, schrijvers, vormgevers en fotografen de mogelijkheid hun werk en ideeën te laten zien en we verwachten dan ook elk jaar vijf kranten uit te brengen.

Literatuur

In 2006 zullen we ons in Indonesië opnieuw presenteren op de driejaarlijkse Women Playwrights International Conference, wat onder meer zal leiden tot de uitgave van een nieuwe bundel met nieuwe Nederlandse schrijvers en teksten. In Manilla is Birgitta Hacham gekozen tot bestuurslid van de WPI. Atelier D. ondersteunt haar bij deze taak, met de bedoeling Nederlandse schrijvers blijvend op de internationale kaart te zetten.

Meidenschrijfworkshop

Doordat de meidenschrijfworkshop blijven we nieuw schrijftalent scouten en coachen, en vrouwen van verschillende culturele achtergronden met elkaar in contact brengen.

Salons

Twee keer per jaar organiseren we een salon. Thema en vormgeving van deze salons zijn nog niet bekend, omdat ze inhaken op de actualiteit. Wel zijn er al plannen om in samenwerking met Mieke Kolk (docent Theaterwetenschappen Universiteit van Amsterdam) een salon te organiseren voor ontmoeting en uitwisseling met Egyptische theatermakers.

Huisvesting

De gemeente Amsterdam heeft een nieuw bestemmingsplan ontwikkeld voor ons pand aan de Polderweg. Gezien de aard van het theateratelier en de 'open huis'-gedachte zijn we op zoek naar een soortgelijk pand, met een eigen repetitie-/activiteitenruimte en opslag voor decors en kostuums.

Nieuwe ontwikkelingen en activiteiten

Organisatie en infrastructuur

Om nog meer aandacht te kunnen besteden aan de artistiek-inhoudelijke begeleiding, willen we in de periode 2005-2008 toe naar een situatie met een dramaturg, een dramaturg/productie-leider en een assistent-zakelijk leider/productiemedewerker. Dat betekent dat er een extra vaste medewerker zal worden aangetrokken. Daarnaast blijven we samenwerken met onze pool van freelancers.

Ons archief, dat zowel informatie biedt over de makers als over hun voorstellingen, exposities, publicaties en andere activiteiten, blijven we uitbreiden en actualiseren. We verwachten dat het archief in 2008 informatie over ongeveer 400 theatermakers en aanverwante kunstenaars zal omvatten.

(Inter)nationale samenwerkingsverbanden

Buiten de eerder genoemde (inter)nationale samenwerkingsverbanden, streven we, vanuit het oogpunt van gender en generatie(s), naar een actieve samenwerking met de theaterscholen in Nederland en België. Zo brengen we jonge theatermakers in contact met ons theateratelier en het netwerk dat wij bieden. Zij moeten hun weg in het kunstenveld nog vinden. Wij bieden ze de kans op persoonlijke begeleiding en brengen ze in aanraking met vakgenoten.

In de nieuwe kunstenplanperiode zal Atelier D. de reeds bestaande contacten met buitenlandse partners inzetten in samenwerkingsverbanden. We hechten groot belang aan deze verbanden, omdat deze de bij ons aangesloten theatermakers in staat stellen hun werk in het buitenland te presenteren en de dialoog met buitenlandse collega's en publiek aan te gaan.

Via onze website zullen we informatie over Atelier D. in het Engels aanbieden.

In samenwerking met Mieke Kolk zal Atelier D. een uitwisseling van Egyptische en Nederlandse theatermakers tot stand brengen. Mieke Kolk organiseert masterclasses in Cairo en verzorgt internationale uitwisseling van theatergroepen. Gekoppeld aan deze uitwisseling organiseren we een salon rond de positie van theatermakers in Nederland en Egypte.

Op de WPIC in Manilla hebben we contacten gelegd voor uitwisseling met toneelschrijvers uit onder meer Mexico, Groot-Brittannië en Israël.

Met Kosmos Frauen.raum, een cultuurcentrum voor vrouwen dat in 2000 in Wenen werd opgericht door Barbara Klein, is Atelier D. in gesprek over uitwisseling van toneelproducties en het stimuleren van contacten tussen theatermakers onderling. The Magdalena Project: International Network of Women in Contemporary

Theatre bestaat sinds 1986. Het is een groot netwerk met deelnemers - individuele theatermakers en theatergezelschappen - uit Europa, Noord-Amerika, Latijns-Amerika en Australië. Het is een forum voor discussie; de deelnemers aan het project organiseren festivals, theatervoorstellingen, performances, workshops etc. Atelier D. is uitgenodigd hieraan deel te nemen.

TEN-SLOTTE

In de korte tijd dat wij bestaan heeft Atelier D. zich ontwikkeld tot een bruisend theateratelier met een professionele bedrijfsvoering en een uitstraling naar andere disciplines zoals literatuur, beeldende kunst, film en vormgeving.

De structuur van Atelier D. is dermate flexibel, efficiënt en effectief gebleken dat we uitstekend op de (theater)actualiteit in kunnen spelen en een zeer groot aantal activiteiten konden ontwikkelen en uitvoeren.

Er is de afgelopen twee jaar sprake geweest van een hoge productiviteit op verschillende gebieden.

Onze activiteiten blijven gericht op het versterken van de positie van verschillende generaties vrouwelijke theatermakers in Nederland, onder andere door de artistiek-inhoudelijke ondersteuning van hun werk en het bieden van een artistiek platform voor dat werk.

Atelier D. bekleedt een noodzakelijke, innovatieve en unieke functie in het Nederlandse theaterbestel en heeft een duidelijke eigen identiteit, artistieke missie en expertise. Onze positie als intermediair, consulent, producent, stimulator, initiator en begeleider willen we blijven vervullen. We willen doorbouwen op de ingeslagen weg. Aandacht voor gender en generatie(s) in de theaterkunst en het Nederlandse theaterbestel is de komende jaren van het grootste belang.

Uit de dagelijkse praktijk en uit onderzoek blijkt dat vrouwelijke theatermakers nog steeds te kampen hebben met een glazen plafond in het Nederlandse theaterbestel.*

Atelier D. draagt bij aan het doorbreken van dat plafond en streeft ernaar dat in de toekomst de nadruk op gender niet langer noodzakelijk zal zijn.

*Agneta Fischer, Krystyna Rojahn, Inkie Struyk.
Het glazen plafond in de culturele sector: feiten en verklaringen.
Amsterdam: Universiteit van Amsterdam, 2002. Blz. 39-40.

dit is een uitgave van
uitgeverij Atelier Delphine

ontwerp:
Marc Warning
druk:
Drukkerij Rob Stolk
december 2003

ATELIER D.
artistiek leider:
Matin van Veldhuizen
zakelijk leider:
Saskia Roggeveen
dramaturg:
Judith Wendel
productieleider:
Daphne Richter

BESTUUR
Hedy d'Ancona
Hendrik-Jan Bolte
Rosemarie Buikema
Annemieke Gerritsma
Hans Verhoeven

ATELIER D.
Atelier voor theater,
gender en literatuur
postbus 92153
1090 AD Amsterdam

bezoekadres:
polderweg 102

t: 020.6248473
f: 020.6391163
info@atelierd.nl
www.atelierd.nl

Atelier D. ontvangt subsidie
van het Fonds voor Amateurkunst
en Podiumkunsten